

“HAYAT SEVİNCE GÜZEL” TÜRK FİLMİ’NDEKİ AYŞE KARAKTERİNİN KIYAFETLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE CLOTHES OF THE AYŞE CHARACTER IN THE TURKISH MOVIE “LIFE IS BEAUTIFUL WHEN YOU LOVE IT”

Nazan AVCIOĞLU KALEBEK¹, Ayşe KILINÇ²

1 Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye, ORCID: [0000-0002-1840-034X](https://orcid.org/0000-0002-1840-034X)

2 Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye

*Sorumlu Yazar: nkalebek@gantep.edu.tr

Makale Geçmişi

Geliş: 30.10.2024

Kabul: 10.12.2024

Yayın: 15.03.2025

Anahtar Kelimeler:

Kırsal, Sahil Kasabası,

Moda, Takı, Kıyafet.

Article History

Arrival: 30.10.2024

Acceptance: 10.12.2024

Publication: 15.03.2025

Keywords:

Countryside, Beach

Town, Fashion, Jewelry,

Clothing

ÖZET

Bu çalışmada başrolünü Zeynep Değirmencioğlu'nun oynadığı (Ayşe karakteri) “Hayat Sevince Güzel” adlı filmde Ayşe'nin kırsal köy yaşantısındaki kıyafetleri ile sahil kasabasına gelişle değişen kıyafet tarzı arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Giysilerde kullanılan kıyafetlerin yaşanılan bölgelerin yaşam şartlarına uygun kıyafetler tercih edildiği; renk, desen ve tarz olarak farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “doküman analizi” yöntemi kullanılmıştır. Film izlenerek “Ayşe” karakterindeki oyuncunun giysileri incelenmiş olup ortaya çıkan model ve aksesuarlar ile birlikte günümüz moda anlayışı irdelenmiştir. Ayşe'nin içinde bulunduğu iki yaşam şeklinin giyime olan yansımaları değerlendirilmiştir.

ABSTRACT

In this study, the differences between Ayşe's clothes in rural village life and her dress style that changed with her arrival in a seaside town were examined in the movie “Hayat Sevince Güzel” in which “Zeynep Değirmencioğlu” played the leading role (the character of Ayşe). The clothes are preferred in accordance with the living conditions of the living areas; It has been observed that there are differences in color, pattern and style. In this study, “document analysis” method, one of the qualitative research methods, was used. The clothes of the actress in the character of “Ayşe” were examined by watching the movie, and today's fashion sense was examined with the models and accessories that emerged. The reflections of Ayşe's two lifestyles on clothing were evaluated.

1. GİRİŞ

Gösteri sanatlarından olan Sinema'nın Türkiye'de yer alması ve sinema sektörüne birçok yetenekli senaryo yazarları, yönetmenler, başrol aktörleri ve yardımcı aktörleri kazandırmıştır. Türk sinemasına önemli katkı sağlamıştır. Sinemada önemli karakterler Türk halkı tarafından kabul görmüştür. Bir karakterin sinemanın en üst düzeyindeki döneminde birden çok film çekerken, son dönemlerde bu karakterler, sinema sektöründeki ekonomik durumdan dolayı kısıtlı hale gelmiştir. Bu ekonomik durumun düzeltilmesinde çeşitli çalışmaların yapılmasında özellikle yine başrol oyuncularının etkileri büyük olmuştur. İzleyicilerin talep ettikleri Dram ve Güldürü konulu alanlarda, gelen istekleri, yetenekli oyuncular ve yönetmenlerin üstün çalışmaları sinema gelişiminde etkili olmuştur.

Başrol oyuncuları kendi alanlarındaki birçok filmde üstün yeteneklerini göstermiş ve sinema tarihinde yerlerini almışlardır (Bayrak, 2014, s.106). "Hayat Sevince Güzel" filminde başrol kadın oyuncu olarak yer alan Zeynep Değirmencioğlu'nun (Ayşe) rol aldığı karakterler genelde bir genç kızın yaşamından kesitler olup, bazen zengin bir ailede, bazen de yoksullukla mutlu olmayı başarabilen, her olaydan kendisine olumlu ders çıkarıp, izleyiciyi etkilemeyi başarmış bir kadın aktristir. Her zaman halkın içinden biri olma etkisini yansıtmayı başarmıştır.

Bazı filmler, bulunduğu ülke ve coğrafyanın kültürünü konu alarak modern bir yapıta göre ayarlamaktadır. Bunu uygularken geleneksel yapıyı modern teknolojiyle birleştirilerek var olan kültürün ve geleneğin anlatımını senaryolarla birleştirilerek tekrar hayata uygulanarak yorumlanmasına yardımcı olmaktadır (Alicenap, 2015, s.16-18). Bu bağlamda görsel sanatlardan olan sinema, bir ülkenin coğrafyasının ve öz kültürünün yansıtılmasında senaryo yazarlarının kaleme aldıkları konuları kültür bağı olarak kullanmıştır. Özellikle filmlerdeki kıyafetleri seçerken, senaryoya uygun giysileri tercih etmeleri de ayrıca titizlikle düşünülmüş üstün kabiliyetlerini sergilemektedir.

Kıyafetler ve aksesuarlar da kültürel öğelerin ve toplumların niteliklerini tanıtmak için ele alınan zengin bir kaynaktır. Tarihi bakımdan incelendiğinde toplumların yaşayış tarzları giyim ve kuşamlarını nasıl etkilediğini öne çıkarmıştır. Bu açıdan kıyafetler kişilerin karakteristik özelliklerini ve duygularını gösterdiği, toplumlarla alakalı kültür anlayışı bilgilerini kapsamaktadır (Koç ve Koca, 2006, s.242). Bu çalışmanın "Hayat Sevince Güzel" filmindeki kıyafet özelliklerinin incelenmesinde asıl etkenlerden birisi de kültür olmuştur. Toplumun kültürel unsurlarının dışa yansması olarak kabul görmüştür. Bulunduğu ortamın kültürüne sahip olmaya çalışılması anlatımı konu içerisinde yeniden biçim almasını sağlamıştır. Romantik aşk filmlerinin izleyicilerinin haricinde, edebiyat, tiyatro ve opera gibi benzer sanatların tümü içerisinde kendini göstermiştir. Birçok izleyici etkileyici masalsi aşkları anlatan bu filmleri istemekte ve aşk olgusunu farklılıklarla yeniden izlemeyi tercih etmelerine neden olmaktadır (Uğur ve Altay, 2020, s.286). Kıyafetler izlenimlerle birlikte duygusal özellik de taşıyan "Hayat Sevince Güzel" adlı filmde iki gencin birbirlerine olan duygusal yoğunluklarını ve bir araya gelirken kıyafetlerini özellikle titiz bir şekilde tercih ettikleri görsel olarak sergilenmiştir. Ayrıca filmdeki kıyafetlerin ekonomik durumu da özellikle belirttiği gösterilmektedir. Çeşitli teknik ve modele sahip olan filmdeki kıyafetlerin, günümüzde de uygulandığını belirtmek ve bu alanda moda da uygulanarak çeşitliliğin önemsenmesi amaç edilmiştir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma Türk Sinemasının klasikleri arasında yer almış olan, başrolünü Zeynep Değirmencioğlu'nun oynadığı "Hayat Sevince Güzel" isimli filmdeki Ayşe karakterinin kostümleri mizansen olarak eleştirilmiştir. Film kırsal bölgeden bir sahil kasabasına gelişi ile farklı yaşam tarzının kıyafetlerdeki değişimleri araştırılmıştır. Türk Sinemasındaki "Hayat Sevince Güzel" adlı filmin seçilmesinin sebebi, ülkemizin yöresel kültürü yansıtan kıyafetlerin, filmin senaryosuna konu olması,

geçmişten günümüze halen devam etmekte olan kırsaldan şehre uzanan, kıyafetlerin kültürünün yöreye özgü kullanımının belirtilmesi ve tarihi gelişimi kapsamından kaynaklanmaktadır.

Zeynep Değirmencioğlu'nun yer aldığı "Hayat Sevince Güzel" adlı film hakkında çeşitli belgeseller, filmler, basında yayınlanan çeşitli haberlerden yararlanılarak ve film birçok kez izlenerek filmin başrol oyuncusu Ayşe'nin kostümleri her sahnede izlenilmiş olup not alınarak, kıyafetler hakkında bilgi sahibi olunmuştur. Kırsal köy hayatı kıyafetlerinden, sahil kasabasına yolculukla başlayan kıyafetlerdeki değişimler incelenmiştir.

3. BAŞROL OYUNCUNUN GİYSİ ÖZELLİKLERİ

"Hayat Sevince Güzel" Filminin başrol oyuncusu olan Zeynep Değirmencioğlu'nun giysi özelliklerini belirleyen öğelerin başında yaşamış olduğu bölgenin coğrafi yapısı ve iklim özelliği gelmiştir. İnsanların giyim tarzları, yaşamış oldukları bölgenin kültürünü, inançlarını, yaşam şekillerini ve toplumda buldukları karakteristik durumlarına göre değişiklik göstermektedir. Giyim kültürü her toplumda kendi grubuna özgü giyim kuşamını oluşturmuştur. Ayşe'nin kıyafetleri, kırsal köy yaşantısını yansıtan kıyafetlerle başlayıp sahil kasabası yaşantısına geçişiyle, kıyafetlerin farklılaştığı görülmektedir. Sahil kasabasındaki kıyafetlerin daha canlı renkler ve çiçek desenlerinden oluştuğu gözlenmektedir. Ayşe'nin sahil kasabasına geldiğindeki giymiş olduğu kıyafetlerin daha çok çiçek desenlerinden oluştuğu gözlenmektedir. Çiçek motifinin insanların duygu ve kendilerini daha iyi hissettikleri üzerinde olumlu etkileri olduğu bilinmektedir (Ustaoğlu, 2007, s.43). Filmde, Ayşe'nin kıyafetlerinin yaşına uygun olarak tercih ettiği, etek boyunun uzunluğu veya kısalığı sahnelere göre değişiklik göstermiş ve mutlu bir genç kızın tasvirini yansıtmaktadır.

Bu çalışmada, Ayşe'nin filmde giymiş olduğu kıyafetler başlangıç sahnesinden bitiş sahnesine kadar olan 13 farklı kıyafet incelenerek açıklamaları görsellerin altında verilmiştir.

Görsel 1. Ayşe - kırsal yaşam

Ayşe'nin Görsel 1'de verilen kıyafeti kırsal alanda yaşadığı döneme ait olup bulunduğu ortamın gereksinimlerine uygun giyim tercihinin yansıtan bir örnek teşkil etmektedir. Kırsal bölgelerde, günlük yaşamın aktif çalışma ortamı ve doğa koşulları, giyimde işlevsellik ve fonksiyonelliği ön plana çıkarmaktadır. Kahverengi, kısa kollu ve gömlek yakalı sade bir bluz, pratik kullanımıyla ön plana çıkarken, desenli basma kumaştan yapılmış şalvar, hareket özgürlüğü sağlamaktadır. Ayşe'nin kırsalda kaz çobanlığı yaparken tercih etmiş olduğu lastik ayakkabı rahat hareket edebilmesine olanak

sunmaktadır. Lastik ayakkabılar, aynı zamanda dayanıklılık, zemine uygun yapıları ile tarla ve mezra gibi doğal alanlardaki avantajı ile öne çıkmaktadır. Kıyafette tercih edilen renk paletinin toprak tonlarda ve doğal renklerde kullanımı, kıyafetin çevreye uyumunu göstermektedir. Kırsal alanda sıklıkla tercih edilen bu doğal tonlar ekosistemin bir parçası olarak, kıyafetin bakım özellikleri olan kirlenmeye karşı dayanıklılığını artırmaktadır. Kıyafetlerin özellikleri kırsal yaşamın gereksinimlerine uygun olarak fonksiyonelliği, çevre ile uyumu ve kırsal yaşamın dinamikleri hakkında önemli veriler taşımaktadır.

Görsel 2. Ayşe'nin sahil kasabasına yolculuğu

Ayşe'nin Görsel 2'deki kıyafeti köy yaşantısına ait bir kıyafettir. Köyden sahil kasabasına yolculukta giydiği bu kıyafet pembe, uzun kollu, manşetli, gömlek yaka bluzdur ve altına desenli basma tarzı kumaştan şalvar tercih edilmiştir. Başındaki turuncu renkte bir tülbent ile serbest bırakılan saçlarını serbest bırakıp boyun altından bağlayarak şekil vermiştir. Bu baş bağlama biçimi, kırsal bölgelerde hem geleneksel kimlik unsuru hem de pratik bir saç şekillendirme yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Başörtüsü Türk filmlerinde kadınların sıklıkla kullandığı ve kimliklerinin belirleyici unsuru olarak sunulmaktadır. Kadın karakterlerin kimliklerinin ve yaşam tarzlarının belirgin bir ifadesi olarak yer almaktadır. Ayrıca geleneksel ve toplumsal normlarla ilişkilendirilen bir sembol olarak sunulmaktadır. (Şan, Serdar, 2021, s.6). Ayşe'nin ayağındaki mavi lastik ayakkabı, toprak yollarda rahat yürüyebilmek amacıyla tercih edilen, dayanıklı, işlevsel ve ekonomik bir ayakkabı türüdür. Ayrıca, kişisel eşyalarını bir çanta yerine kahverengi bir bohça içerisine yerleştirmesi kırsal yaşamın geleneksel taşıma biçimlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kıyafetler arasında renk uyumuna rastlanılmamıştır. Bu sonuç, kırsal yaşamın sınırlı kaynaklara sahip olması ve moda algısının önem taşınamaması ile açıklanabilir. Kıyafetlerin renk uyumu gibi estetik kaygılardan uzak işlevselliğin ön planda olduğu görülmektedir. Kısıtlı bir bütçeye sahip olan Ayşe, rahat, bol kesimli ve basma tarzı ekonomik kumaşları tercih ederek yaşam tarzı ile uyum sağlamaktadır.

Ayşe'nin Görsel 3 verilen kıyafetinin sahil kasabasına gelmesiyle önemli bir değişim gösterdiği açıkça görülmektedir. Sahil kasabasında giydiği ilk elbise yeşil, üzeri papatya desenli, ön kısmı yakadan etek ucuna kadar düğmeli, yarım kollu, diz üstü ve iki yanda cepleri olan bir elbisedir. Belindeki ince mavi bir kemer hem estetik bir aksesuar hem de belin vurgulanmasına yardımcı bir detay olarak işlev görmektedir. Ayşe'nin iki yandan örülü saçları kurdele ile bağlanmıştır. Bu saç stili ile halen kırsal yaşamın sadeliğini devam ettiğinin göstergesidir. Elbisenin altına ayakkabı olarak lastik ayakkabı giymiştir. Rahatlık ve hareket kolaylığı sunan lastik ayakkabı, kırsaldan gelen alışkanlıklarını tamamen geride bırakmadığını göstermektedir.

Görsel 3. Sahil kasabasındaki alışveriş kıyafeti

Görsel 3'deki elbisenin modeli ve deseni, değiştirdiği yaşam merkezi ile birlikte giyim tarzında açıkça kültürel farklılık görselde net bir şekilde görülmektedir. Kıyafetindeki bu değişim, köy yaşamının işlevsellik odaklı, sade giyiminden daha modern ve mekâna uygun bir tarza geçişi işaret etmektedir. Böylece giysi giyinme ihtiyacının dışında bireyin kimliğini, statüsünü, yaşadığı çevreyi ve kültürel etkileşimi yansıtan bir araç konumundadır.

Görsel 4. Ayşe'nin kutlama partisine katılması

Ayşe, sahil kasabasındaki davet edildiği kutlama partisine kendi yöresel kültürünü temsil eden Görsel 4'de verilen folklorik kıyafetiyle katılmıştır. Kırsal kesim hayatında nişan, kına gecesi, düğün vb. eğlence tertip edilen gecelerde, genellikle yaşanan bölgenin yerel kıyafeti olan folklorik giysiler tercih edilmektedir (Zor, 2017). Ayşe bu geleneğe uyararak, kültürünü ve kimliğini yansıtan folklorik kıyafeti ile kutlama partisine katılım sağlamıştır.

Görsel 4'deki kıyafet; yeşil renkte şifon bluz, aynı kumaştan yapılmış ve saçına tutturulmuş başörtüsü ve bluzun üzerine giydiği bordo renk bele kadar uzanan cepken yelekten oluşmaktadır. Yeleğin üzerinde yer alan desenler, geleneksel Anadolu motiflerinden oluşmakta ve desen kordon işleme nakış tekniği ile işlenmiştir. Yeleğin ön kısmı bele kadar yuvarlatılmış formda ve kenarından

kordon detayları bulunmaktadır. Sarı renk kordon işleme geleneksel Anadolu motifleri ile zengin bir görünüm kazandırılmıştır. Ayşe'nin folklorik kıyafeti sarı saten bir şalvar ile tamamlanmıştır. Beline bağladığı, dizine kadar uzanan bordo şifon kemer kıyafet ile kombin içinde olup geleneksel çizgiyi vurgulamaktadır. Kıyafet, geleneksel bir ayakkabı çeşidi olan yemeni ile tamamlanmıştır. Yemeni yöresel kimliğin önemli bir parçası olarak vurgulanmaktadır. Aynı zamanda giymiş olduğu yöresel folklorik kıyafetin ihtişamıyla oynadığı halk oyunu, iki elinde iki tahta kaşıktan oluşan ritim tutarak Anadolu'nun kültür zenginliğini sergilemiştir. Kutlama sırasında, giysinin zarafeti ile oynadığı halk oyunu sembolik anlatımı destekler niteliktedir. Ayşe'nin tercihi, kültürel farklılıkların ve geleneksel motiflerin modern yaşamda temsilinin en iyi örneğini sunmaktadır.

Görsel 5. Sahil kasabasına uyum sağlayan kıyafet alışverişi

Ayşe'nin Görsel 5 'teki kıyafeti sahil kasabasındaki iklim koşulları ve daha çok modanın takip edildiği çevresel toplum baskısını hissetmesiyle, yardım istemiş olduğu teyzesinden aldığı onayla alışveriş yapıp sahil kasabasına uygun kıyafetler satın almıştır. Giymiş olduğu kolsuz, yuvarlak yaka ve ayak bileklerine kadar aşağıya doğru genişleyerek açılan elbiseden oluşmuştur. Elbisede kullanılan renkler bordo, açık mavi ve mavi tonlarıdır. Sol omuzdan sağ kalçaya doğru daha sonra tekrar sol ayak ucuna kadar inen bordo kumaş verev şekil verilerek dikilmiştir. Saçları geriye doğru serbest taranmıştır. Boynunda iki boğumdan oluşan, üzerinde taş yerleştirilmiş olan kolye mevcut olup, elinde zincir kulplu beyaz çanta ve aynı renk ayakkabı giymiştir. Ekonomik durumun daha iyi olduğu ve moda için uygun kıyafet, takı, çanta ve ayakkabının tercih edildiği modern ürünler satın alınmıştır. Moda kendi kapsamında ve bünyesinde bulunan toplumsal ve bireysel tercihleri bulduran kavram olarak karşı karşıya gelinen akımın göstergesidir (Dikme ve Sucu, 2020, s. 13; Karabıyık Barbarosoğlu, 1986, s.12). Bu kavramda "Hayat Sevince Güzel" adlı filmde Ayşe'nin karşılaştığı kıyafet eleştirisinin toplumsal moda tercihi sonucu aldığı görülmüştür. Bireyler yaşamış oldukları yerleşim yerinin iklimsel ve çevresindeki insanların statü belirleyici etkilerinden dolayı tercihlerinin farklılaştığı görülmüştür. Moda, kişisel olarak ve belirli bir statüye sahip grubun tarzını yansıtmaktadır (Dikme ve Sucu, 2020, s. 14). Filmde tercih edilen tarzın farklı yaşam sürdüren gruplarında farklı renk ve model tercih ettikleri görülmektedir.

Ayşe'nin Görsel 6'da yürüyüş eğitimi alırken giydiği kıyafet sahil kasabası yaşantısının rahat ve uyumlu yanını yansıtmaktadır. Ayşe'nin giymiş olduğu kıyafet diz hizasından 20-25 cm yukarda olan mini bir tulum bedeni sarmakta, kahverengi, krem, sarı, açık turuncu renklerden oluşan enerjik ve doğaya uyumlu bir renk paleti ile dikkat çekmektedir.

Görsel 6. Yürüyüş eğitimi alırken

Görsel 6'daki tulum önden düğmeli, uzun kollu, manşetli ve sivri gömlek yaka detayları ile 70'li yılların moda olgusunu yansıtmaktadır. 1970'li yıllar, öğrenci hareketleri, çevre duyarlılığı ve toplumsal değişimlerle dolu bir dönemdir. Bu değişimler moda üzerinde belirgin bir etki yaratarak bireylerin kendilerini özgürce ifade etme ihtiyacını öne çıkarmıştır. Ayrıca renk ve desen kombinasyonları, 70'li yıllarda etnik yapı ve doğadan esinlenen motifleri de çağrıştırmaktadır. Tulum hem rahat hem de şık bir duruş sergileyerek modaya duyarlı bir seçimi yansıtmaktadır. Saçlarını serbest bir biçimde bırakması, doğal bir görünüm kazandırmıştır. Ayşe'nin kıyafetindeki değişim, gelenekselden uzaklaşarak modern ve kendine has bir tarza doğru adım atığının bir göstergesidir. Ayşe'nin kıyafetteki ve yaşam tarzındaki değişim gözle görülür niteliktedir.

Görsel 7. Dikiş dikmeyi öğrenirken

Ayşe'nin Görsel 7'de verilen kıyafeti dikiş öğrenirken giymiş olduğu elbisesidir. Filmin çekildiği dönemde el sanatlarına olan ilginin fazla olmasından kaynaklı olarak ister kırsal yaşamda isterse sahil kasabasında olsun kadın Anadolu'da kıyafet diker, yama yapar, genişleyen kıyafetleri daraltır, dar olanları genişleterek değerlendirir. Bütün bu etkinlikler kültürümüzde kadına verilmiş olan bir görev olarak kabul edilmektedir. Ayrıca atalarımız da buna uygun olarak “Yuvayı Dişi Kuş Yapar” ve “Kadın Evin Her Şeyidir” söylemleri günümüze kadar gelmektedir. (Ünsal, 2018, s. 248). Bu nedenler Ayşe

filmde dikiş eğitimi almıştır. Ayşe'nin dikiş eğitimi alırken giymiş olduğu elbisesi; mor zemin üzerine lila renkli desenli kumaştan oluşan yuvarlak yaka, lastikli yarım kollu, belden pensle oturtulmuş elbise ve belden aşağıya doğru genişleyerek uzayan eteğin ucunda yaklaşık 20 cm uzunluğunda farba dikilmiştir. Elbisenin boyu diz üstündedir.

Görsel 8. Piyano çalarken

Ayşe'nin Görsel 8'deki kıyafeti piyano eğitimi alırken giymiş olduğu yarım kollu, yuvarlak yaka, arkadan düğmeli bir bluzdur. Bluzun tasarımı sade fakat şık bir görünüm kazandırmıştır. Yuvarlak yaka detayı, zarif bir görünüm sağlarken, arkadan düğme detayı estetik ve zarafeti bir araya getirmiştir. Belirli bir ekonomik gelire sahip olan ailelerin genellikle çocuklarını yetiştirirken her türlü eğitimi aldırma istemileridir. Müzik eğitimi ve herhangi bir enstrümanı çalmalarını yönlendirmek prestijli ve sosyal açıdan kabul gören yetişme tarzıdır. Müzik eğitimi, yalnızca sanatsal bir beceri olarak değil, aynı zamanda çocuğun sosyal gelişimi ve kendini ifade etme yeteneği açısından da önemsenirdi. Ayşe'nin piyano dersi alırken giydiği bluzun renkleri gökkuşağının renklerinden ilham alınmış ve krem rengi zemin üzerine açık pembe, mavi, yeşil ve beyaz renklerin kullanıldığı çiçek ve yaprak motifleri kullanılmıştır. Açık renk zemin kıyafete zariflik, pastel tonlardaki motifler yumuşak bir geçiş sağlamıştır. Çiçek ve yaprak motiflerinin kullanımı masumiyeti ve doğaya olan düşkünlüğü olarak yorumlanabilir. Ayşe'nin saçları, iki yandan kurdele ile bağlanarak uçları serbest bırakılmıştır. Kullanılan saç stili hem çocuksu hem de sade ve naif bir hava katmaktadır. Sonuç olarak, Ayşe'nin kıyafeti kişiliği ve eğitiminde estetik bir bakış açısı sunmaktadır.

Ayşe'nin Görsel 9'da tercih etmiş olan kıyafet, yaşamaya başladığı sahil kasabası ile uyum içinde olan modayı yansıtmaktadır. Kolundaki hasır sepet ile yaşlı nineye yemek götürürken giymiş olduğu kıyafet bordo renk, yeşil bebe yakalı, arkadan düğmeli penslerle bedene oturtulan büstiyerdir. Büstiyer üzerinde iki adet önde iki adet arkada olmak üzere dört adet brit dikilmiştir. Yeşil daire kloş kesilen eteği mini olup dizden 30 cm yukardadır. Beline tokalı kemer takmıştır. Büstiyer ile etek arasına yuvarlak halka geçirilerek elbiseye farklı bir görünüm kazandırılmıştır. Sonuç olarak, modayı yakından takip ettiği görülmektedir. Ekonomik durumun kıyafet tasarımlarına yansımaları özellikle vurgulanmıştır. Aynı zamanda doğanın canlı renklerinden hazırlanmış kreasyonu defileyi andıran sahneleri dikkat çekmektedir. Ayağında bilekten bağlı topuklu beyaz ayakkabının tercih edildiği ve saçlarının serbest bırakılması kıyafetin tamamlayıcı unsuru niteliğindedir.

Görsel 9. Nineye yemek götürürken

Görsel 10' da Ayşe'nin giymiş olduğu kıyafet, yaşlı dedeye yardım ettiği sahneye aittir. Bu kıyafet, üst ve etek olmak üzere iki parçadan oluşmaktadır. Kıyafetteki etek boyu oldukça kısa olup, diz hizasından 20-25 cm yukarıdadır. Bu boy Ayşe'yi gençliğin verdiği dinamizm ile birleşerek modern bir tarz kazandırmıştır. Etek, belden aşağıya genişleyerek kullanıcıya hareket özgürlüğü olacak şekilde tasarlanmıştır. Ayşe'nin gündelik yaşamda bile şık ve özenli giyindiği vurgulanmaktadır.

Görsel 10. Yaşlı dedeye ilgilenirken

Görsel 10'daki kıyafette kırmızı, beyaz, sarı, gri ve turuncu tonların hâkim olduğu geometrik kare desenlerinin kullanıldığı göze çarpmaktadır. Bu renk ve desenler, kıyafete hareketli bir hava katarken, aynı zamanda 1970'lerin enerjik ve neşeli moda anlayışını yansıtmaktadır. Kolsuz tasarlanan bluz boyu yuvarlatılarak şekil verilmiş olup kenarından beyaz biye kıyafete temiz ve kaliteli bir görünüm kazandırmıştır. Beyaz biye çalışılan kumaştan dekoratif baskı düğmeler bluzun özenle tasarlandığını göstermektedir. Aynı kumaştan tasarlanmış ince kemer, bel çevresini vurgulayarak Ayşe'nin zarif silüetini öne çıkarmaktadır. Bu kemer, kıyafetin bütünlüğünü korurken aynı zamanda estetik bir vurgu yaratmaktadır. Ayşe'nin günün her saatinde bakımlı olduğu ve modern tarzda şık kıyafetlerin tercih edildiği gözlemlenmektedir. Ayşe'nin yaşamındaki değişimi ve modaya olan ilgisini temsil ederken, aynı zamanda onun kişisel gelişiminin bir parçası olarak da değerlendirilebilir.

Görsel 11. Yoksul çocuklara yardım isterken

Ayşe'nin Görsel 11'de, öksüz çocuklar için yardım toplamak amacıyla kasabadaki ekonomik durumu iyi olan kesimden destek istemektedir. Bu sahnede giydiği kıyafet; Etek ve bluz olmak üzere 2 parçadan oluşmaktadır. Bluzu sade siyah renk ve zarif bir tasarımdır. Bluzdaki sadelik etekteki kahverengi desenli kumaştan bluzun yaka ve kol uçlarına ince bir biye çalışılması ile gerçekleştirilmiştir. Biyeler, kıyafete incelik katarak, renk geçişleri ile bluz ve eteğin uyumunu artırmaktadır. Kahverengi desenli kumaştan oluşan etek, belden diz altına doğru genişleyerek çan etek modeli verilmiştir. Bu model, Ayşe'nin zarif ve klasik duruşunu sergilerken, yardım toplama etkinliğinde resmi bir görünüm kazandırmıştır. Etek ucundan 15 cm yukarı çıkılarak bluzun kumaşından siyah renk 10 cm uzunluğunda farba hazırlanarak eteğin üzerine dikilmiştir. Siyah ve kahverenginin birleşimi, Ayşe'nin ciddi ve sorumlu bir imaj sergilemesi için dikkatlice seçilmiş bir renk uyumu yaratır. Kullanmış olduğu takı kolye olup pembe yuvarlak boncuk kullanılmıştır. Kolye ucuna üçgen bir parça eklenerek renkli ve özgün yapısı ile kıyafete zariflik katmıştır. Renkteki uyum, tasarımlardaki detay ve aksesuar seçimi ile yardım toplama etkinliğinde özenli, saygın ve güvenilir bir figür olarak karşımıza çıkmıştır.

Görsel 11. Ayşe dans ederken

Ayşe'nin Görsel 11'de sahil kasabası halkıyla birlikte şarkı söyleyip dans ederken giydiği elbise, özellikle dans ederken her figürde rahat hareket etmesini sağlayan bir formdadır. Şifon kumaş kullanılarak tasarlanan bu elbisede sarı, yeşil rengin tonları ile yaz mevsiminin canlı ve enerjik ruhunu yansıtmaktadır. Yarım kollu, yuvarlak yaka bu elbise, bedene pensle oturtulmuş olup belden aşağıya genişleyerek inen diz üstü bir boydadır. Etek boyu ile genç ve dinamik bir görünüm sunarken, dans figürlerinde rahatlık sağlamaktadır. Elbisenin etek ucu büzgülü, farbalası yaklaşık 20 cm çalışılmıştır. Elbisenin kolları iki kat volanlı kesilmiştir ve kol hareketlerini rahatça yapabilmesini sağlamaktadır. Ayrıca dans figürlerini sergilerken estetik bir görüntü sunmaktadır. Belinde sarı renk şifon kumaş kullanılarak hazırlanan ve etek ucuna kadar uzanan, serbest bağlanmış kemer bulunmaktadır. Elinde dans ederken kullandığı yeşil beyaz çizgili şemsiyesi ve ayağında mevsime uygun kahverengi sandalet vardır. Elbisenin kolları iki kat volanlı kesilmiştir; bu tasarım detayı, kol hareketlerini rahatça yapabilmesine olanak tanırken, aynı zamanda zarif bir görünüm kazandırır. Belinde, sarı renk şifon kumaşından yapılmış ve etek ucuna kadar uzanan serbest bağlanmış bir kemer bulunur. Bu kemer, belin daha ince görünmesini sağlarken, elbiseye şık bir dokunuş katmaktadır. Dans ederken Ayşe'nin elinde tuttuğu yeşil-beyaz şemsiye, elbise ile uyum içinde hem bir aksesuar hem de güneşin yakıcı sicağından korumaktadır. Ayaklarında giydiği mevsime uygun kahverengi sandaletler hem rahatlık sağlar hem de sahil ortamına uygun bir seçimdir.

Görsel 12. Ayşe'nin gece kıyafeti

Ayşe'nin Görsel 12'te fakir ve öksüz çocuklar için tertip edilen gecede giydiği kıyafeti, modanın en güncel kreasyonundan esinlenerek hazırlanmıştır. Elbise ton to ton uyumunu yakalayan lila rengindedir. Elbisenin beden kısmı çiçek desenli tül kumaştandır olup, etek ucu bir ton koyu lila düz tül parbala ile farklı bir görünüm kazandırılmıştır. Geniş, yuvarlak yaka ve kolsuz olan bu elbise bele pensle oturtulmuş, etek bedene tutturulmuş, tek parça haline getirilmiştir. Elbisenin boyu diz altındadır. Etek boyundaki değişim, 1970'lerde belirgin moda biçimi olmadığı için, çok çeşitli stiller kullanıldığı, mini, midi, maxi etek boylarının birlikte kullanıldığı ile açıklanabilmektedir. Kolda omuz başından itibaren yaklaşık 10 cm aşağıda kol bandı çalışılmıştır. Elbise kumaşından hazırlanan çiçek tasarımları yaka ve kol bandı üzerine dikilerek elbiseye farklı bir görünüm kazandırmıştır. Hazırlanmış olan bu çiçekten saçta da takılarak giysiyle bütünlük sağlanmıştır. Ayakkabısı bej renk ve topuklu, bilekten bağcıklı olup elbiseyle uyum sağlamaktadır.

4. SONUÇ

Giyinmek, insanlık tarihinin ilk çağlarında başlayarak soğuk, sıcak ve iklim koşullarından korunmak için hazırlanan çeşitli hayvan postlarından yapılan kıyafetlerle başlamıştır. Coğrafi koşullar, inançlar, cinsiyet farklılığı, yaşam tarzları, bölgesel kültürler olmak üzere birçok etken kıyafet tercihinde etkili olmuştur. “Hayat Sevince Güzel” filminin baş rol oyuncusu Ayşe karakterinin kostümlerinin incelenmesinde elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

- Filmindeki kıyafetler, karakterin günlük yaşantısının bir parçası olup aynı zamanda kültürel kimliğini ve yaşadığı çevreyi yansıtan önemli birer anlatı unsurudur.
- Kırsaldan sahil kasabasına gelen bir genç kızın filmdeki kıyafet tercihleri bulunduğu çevreye uyum sağlama sürecinde önemli bir rol oynamıştır. Kırsal bölgede yaşayan Ayşe karakteri, film boyunca kendine özgü kıyafetleri ve aksesuarlarıyla farklılık yaratırken, sahil kasabasındaki diğer karakterlerle arasındaki kültürel farklılıkları öne çıkarmaktadır. Bulduğu ortama uygun olarak kıyafetlerin değişiklik göstermesi hem kültürel izleri taşımakta hem de yeni yaşam alanına uyum sağlamaya çalışırken yaşadığı değişimi göstermektedir.
- Kıyafetlerin renk, desen, model, stil ve malzeme çeşitliliği, yaşanan bölgenin mevsimsel ihtiyaçlarıyla ve kişinin statüsüne uyumlu olarak seçilmiştir. Özellikle, kırsal yaşamın sert iklim koşullarına uygun kalın kumaşlar ve sade desenler, sahil kasaba yaşamının daha sıcak ve hareketli ortamında yerini ince kumaşlara ve canlı renklere bırakmıştır. Aynı zamanda kırsaldaki kıyafetler için doğal ve sade dokunuşlar tercih edilirken, sahil kasabasında ise modern formlar dikkat çekmektedir. Bu kıyafetler, kırsal ve kasaba yaşamı arasındaki geçişin sosyal ve kültürel izlerini de başarılı bir şekilde yansıtmaktadır.
- Filminde tercih edilen kıyafetlerin günümüz moda anlayışında halen yer bulması filmin evrensel temasını ve zamansız estetiğini güçlendirmiştir. İzleyicilere tarihsel ve kültürel bir zenginlik sunmaktadır.
- Kıyafetlerin kültürel ifade aracı olarak kullanımı ve giyim tarzlarının kişilerin kimliklerinde şekillendirilmesi açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

- Alicenap, Ç.T. (2015). Kültürel mirasın çizgi film senaryolarında kullanılması. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (37), 11-26.
- Bayrak, T. (2014). Sinemada karakter olgusu: bir karakter oyuncusu olarak Sadri Alışık. *The Turkish Online of Design*, 4(2), 106-110.
- Dikme, H. ve Sucu, İ. (2020). Giyim modası olgusu ve moda programlarında yaşam tarzı sunumları. *Balkan ve Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 6(3), 11-17
- Karabıyık Barbarosoğlu, F. (1986). Modernleşme sürecinde moda-zihniyet ilişkisi. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye, s.12.
- Koç, F., ve Koca, E. (2006, Nisan). *Karagöz (gölge oyunu) tasvirlerindeki giysi özellikleri*. Somut Olmayan Kültürel Miras Yaşayan Karagöz Uluslararası Sempozyumu, Ankara, Türkiye.
- Şan, M. K. ve Serdar, M. (2021). Yasaklar, tecritler ve tercihler arasında başörtülü kimlikler: Yalnız Değilsiniz ve Sonsuza Yürümek filmleri üzerinden bir analiz. *Talim*, 5(1), 1-21.
- Uğur, U. ve Altay, S. (2020). Popüler sinemada mistik bir aşk masalı örneği: ‘Suyun Sesi’ filmi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 286-300.
- Ustaoglu, E. (2007). Renklerin insan yaşamındaki yeri. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Ünsal Ocak, E. (2018). Milletlerarası ilişkiler ışığında ‘Pygmalion’ oyunu ve ‘Özel Bir Kadın’ Filmi’. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (60), 245-260.
- Zor, D.S. (2017). Yörük çizgi filmi ‘Maysa ve Bulut’un giysi özelliklerinin incelenmesi. *Ulakbilge*, 5(18), 1987-2000.